

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosvefa«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtek. Naročnina letna
 60 Din za inozemstvo 80 Din. Član sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglašo po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Predstavnikom oblastev, gg. senatorjem, gg. narodnim poslancem in predstavnikom političnih organizacij!

Glavni odbor Jugoslovenskega učiteljskega udruženja v Beogradu je izdal sledočno poslanico:

Interes jugoslovenskega šolstva in interes učiteljskega stanu sta jasno pokazala nujnost obravnavi dveh važnih vprašanj, ki jih bo treba čim prej rešiti. Glavni odbor Jugoslovenskega učiteljskega udruženja v Beogradu je posvetil posebno pažnjo rešitvi teh vprašanj. Po vsestranskem razmotrovjanju in proučitvi je glavni odbor sklenil dostaviti oba priložena projekta, ki obravnavata ti vprašanja, vsem merozajnim faktorjem s prošnjo, da s svojo avtoriteto in podporo pripomorejo, da se vnesete predvidene dopolnitve v zakon o narodnih šolah, ki bi ga bilo treba nujno izpremeniti.

Prvo vprašanje, ki je velike važnosti za pouk in izvenšolsko delo učiteljstva, je vprašanje učiteljev stalnosti na službenem mestu.

Po predpisih prejšnjega zakona o nar. šolah so imeli stalnost na službenem mestu oni učitelji, ki so bili nameščeni po razpisu. Potrebe šole jasno dokazujejo, da je stalnost na službenem mestu bila neprecenljive koristi za napredok pouka in izvenšolskega dela za narodno izobraževanje. Učitelj, ki si je svoje službeno mesto sam izbral, je v njem izkoristil do skrajnosti vse svoje moči in je bil srečen ter se je razdeloval nad uspehi svojega šolskega in izvenšolskega dela, ker je po daljšem prostovoljnem službovanju v istem kraju tudi sam videl rezultate svojega dela. To osebno zavodljstvo z uspehi in pozitivnimi rezultati osebnega dela in borbe z neprijetnostmi so utrdile učiteljevo voljo. Prostovoljno bivanje v kraju je ustvarilo v učitelju razpoloženje, da se je lahko vsega predal svojemu kulturnemu poslanstvu. Nagrada za delo in odgovornost v šoli, še posebej pa izven nje, je bila zavest, da država priznava njegove napore, ker ga je z zakonitimi predpisi o stalnosti na službenem mestu obvarovala pred raznimi nezaželenimi vplivi pri nameščanju.

Sedanji zakonski predpisi se večkrat zlorabljo od strani nepoklicnih in neodgovornih oseb, ki zahtevajo premestitev učitelja, a se pri tem niti najmanje ne ozirajo na interese države in šole. S temi vplivi se ne ustvarjajo težkoče samo ministru prosveze, marveč se povzroča tudi materialna škoda državi — da niti ne poudarjam moralnega poniranja učiteljev, kulturnih borcev, ki se zavedajo, da njihovih premeščanj v mnogih primerih ne zahtevajo interesi države, šole in pouka; — pri tem pa nočemo niti podčrtavati materialne škode, ki se povzroča učiteljstvu s selitvijo.

Jugoslovensko učiteljsko udruženje misli, da so izprenembe in dopolnitve Zakona o narodnih šolah v tej smeri nujne in neodložljive. Z njimi je treba rešiti vprašanje stalnosti učiteljstva v same tako, kakor zahtevajo interesi države, šole, učiteljstva in pouka. Iz prvega projekta, ki si ga dovoljujemo dostaviti, je razvidno, kako si učiteljstvo zamišlja te izprenembe.

Drugo vprašanje je izprenemba in dopolnitev disciplinskih odredb, ki so sedaj veljavne za postopek pri preiskavah učiteljskih prestopkov in izrekance disc. kazni.

Predpisi §§ 185, 204, 211, 212, 222 in 223 Uradniškega zakona v zvezi s specialnimi zakoni se uporabljajo za vse ostale uradnike. Učitelji, državni uradniki, so izvzeti od teh predpisov vsel določb Zakona o nar. šolah. Med tem se množijo mnoge neosnovane ustocene, pismene in pa tudi anonimne obtožbe proti učiteljstvu. Radi tega, ker je učiteljski poklic zelo važen, je nujno potrebno dvigniti učiteljevo avtoriteto. Ne izključujemo možnosti učiteljeve krvide, poudarjam le potrebo po izprenembi in dopolnitvi disciplinskih predpisov.

Dokler je bila v veljavi uredba o učiteljskih disciplinskih sodiščih z dne 15. aprila 1927., objavljena v »Službenih novinah« štev. 90. z dne 23. aprila 1927., in uredba o učiteljskih disciplinskih sodiščih z dne 3. oktobra 1927., objavljena v »Službenih novinah« z dne 15. oktobra 1927. št. 234, je bil postopek pri preiskavi in presojanju učiteljskih prestopkov deloma določen.

Šolski interesi in interesi učiteljskega stanu zahtevajo, da se potom izprenembe in dopolnitve Zak. o nar. šolah vnesajo precizne odredbe o disciplinskom postopanju pri prestopkih učiteljstva. Iz drugega predloženega projekta je razvidno, kako si učiteljstvo zamišlja te izprenembe.

Dostavljaloc priložene projekte glavnega odbora Jugoslovenskega učiteljskega udruženja, prosimo, da posvetite omenjenim vprašanjem svojo pažnjo in priporomorete k uzakonitvi teh projektov. Prepričani o velikem prizadevanju za dobrobit naše narodne prosveze, se jugoslovenski učitelji nadajo, da bodo našli popolno podporo. Jugoslovensko učiteljstvo je prepričano, da se boste zavezali za njegove želje in stremljenja, da bili tako skupno ustvarili boljšo bodočnost jugoslovenski šoli in jugoslovenskemu narodu.

Za aktivno delo pri uzakonjenju teh predlogov jugoslovenskega učiteljstva izrekamo v imenu 25.000 učiteljev (ic) narodnih šol že vnaprej svojo najprisrčnejšo zahvalo in pričakujemo, da boste ostali tudi v bodoče iskren prijatelj Jugoslovenskega učiteljskega udruženja.

Glavni odbor Jugoslovenskega učiteljskega udruženja

Blagoje P. Radojević,
 tajnik.

Damjan Rašić,
 predsednik.

Julka Patrijarh, Živojin Savić,
 podpredsednik.

Člani:

Duro Logomerac, predsednik sekcije za savsko banovino, Đorđe Mirkov, predsednik sekcije za dunavsko banovino, Ivan Dimnik, predsednik sekcije za dravsko banovino, Risto Šušljić, predsednik sekcije za drin. banovino, Svetolik Janković, predsednik sekcije za moravsko banovino, Andrija Vukić, predsednik sekcije za zetsko banovino, Isaije Mitrović, predsednik sekcije za vrbsko banovino, Peter Grego, predsednik sekcije za primorsko banovino, Svetolik Avramović, predsednik za mesto Beograd, Vujica Petković, Petrija Simička, Disenija Lukićka, Radisa Stefanović, Svetozar Popović, Milić Majstorović in Tihomir Jevtić — člani Izvršnega odbora; Jovo Milojević in Josip Pezelj, člani iz savske banovine; Branko Jagerović, Vukosava Spahovska in Nikola Marković, člani iz dunavske banovine; Anton Hren, Josip Kobal in Dušan Šestan, člani iz dravske banovine; Aleksander Avramović član iz drinske banovine; Mihajlo Milić, član iz moravske banovine; Špiro Vučotić, član iz zetske banovine; Peter Bogunović, član iz vrbske banovine.

O pomba: Priložene projekte je priobčila Narodna Prosveta v štev. 71. z dne 11. junija 1933. in jih je v imenu vsega učiteljstva izročilo vodstvo JUU predstavnikom oblasti, gg. senatorjem, gg. narodnim poslancem in zastopnikom centralnih političnih organizacij. Učiteljstvo se mora zavedati, da je borba za uveljavljenje notranjih nečel načelna borba vsega članstva ter je dolžan vsak učitelj, član JUU, zagovarjati in zahtevati od svojih gg. poslancev ter sreskih in krajevnih odborov političnih strank, da se izrečejo za izvedbo predlogov Jugoslovenskega učiteljskega udruženja. Apeliramo posebno na stanovske tovariše, člane JUU, ki so v krajevnih in sreskih odborih političnih organizacij, ter od članov teh organizacij, da zahtevajo obravnavo omenjenih predlogov in sklep za uzakonitev istih v vseh krajevnih in sreskih odborih, osobito ker so nekatere stranke že same uvidele potrebo pravične ureditve teh vprašanj, in so vnesle stalnost učiteljstva v svoj program.

Zborovanje učiteljev — gospodarskih delavcev

V zadnji številki našega lista smo že na kratko poročali o zborovanju učiteljev gospodarskih in zadržnih delavcev, ki se je vršilo 27. junija t. l. v prostorih naše sekcije JUU. Danes poročamo o poteku zborovanja nekaj obširnejše, da podčrtamo veliko važnost, ki jo je imelo in ki jo ima vsako slično zborovanje za naš stan, narod in državo.

Zborovanje je imelo namen izvesti organizacijo učiteljev gospodarskih in zadržnih delavcev v okviru »Gospodarskega sveta«, ki se je predlanskim osnoval pri naši sekciji JUU. Letos spomladi je zadržniško-gospodarski odsek, ki je le majhen člen »Gospodarskega sveta«, razposlat na vse učitelje zadržarje in ostale gospodarske delavce, katerih naslove je mogel dobiti, okrožnico z opozorilom na snujoco se organizacijo učiteljev — gospodarskih delavcev in priložil »Prijavnico« za vpis točnih podatkov o gospodarskem delu. »Prijavnica« je namenjena za evidenčno kartoteko pri sekciji. Evidenco učiteljev — gospodarskih delavcev si izdeluje sekcija JUU. Ta evidenca je nujno potrebna, saj je učiteljstvo eden najbolj poklicnih stavov, vršiti gospodarsko vzgojo med narodom, narod gospodarsko organizirati in muditi v gospodarsko — kulturnem in socialnem delu vso pomoč. Omenjene »Prijavnice« bo zadržniško — gospodarski odsek razposlat vse absolventom tečajev za kmetsko in gospodinjsko nadaljevalne šole, članom raznih gospodarskih društev (Sadjarsko in vrtarsko, Čebelarsko, Kmetijska družba itd.) in raznimi drugimi, ki se gospodarsko udejstvujejo. Opozarjam tudi s tega mesta na to dejstvo in prosimo one, ki so prejeli in ki bodo še prejeli »Prijavnice«, da jih izpolnijo in nemudoma vrnejo sekciji.

Na zborovanju učiteljev — gospodarskih delavcev 27. junija se je zbrala skupina najvnetejših gospodarskih organizatorjev. Predsednik sekcije JUU tov. Ivan Dimnik je s kratkim nagovorom, v katerem je poudaril važnost zborovanja in sploh važnost učiteljevega udejstvovanja na gospodarskem polju, otvoril sestanek in podal besedo prvemu referentu tov. Andreju Skulju, ki je govoril o »Potrebi in namenu organizacije učiteljev — gospodarskih delavcev«. V svojem globoko zasnovanem govoru je opozoril na dejstvo, ki je gotovo med vsemi stanovi edinstveno, da namreč učiteljstvo ne dela med narodom le toliko, kolikor mora, temveč toliko, kolikor le more in dostikrat celo več, kakor prenešejo njegove moči. Kljub temu pa se ne moremo veseliti večjih uspehov in še manj priznanja. Učiteljsko delo se je do sedaj pač razprševalo na poedine pravce prosvetnega dela, pri katerem pa navadno ni zavzemalo vodilnega iniciativnega mesta, temveč se je gibalo okoli podrejenih funkcij, ki pa so vedno zahtevalo tem več truda in napora. Kratko rečeno: učiteljstvo je delalo, priznanje in zasluge so pa želi drugi, često nasprotniki učiteljstva. Prosvetno delo pa je bilo vse premalo zasidrano v narodu. Ni izšlo iz narodove potrebe, bilo je narodu pogostokrat vsiljeno. Poleg tega se je to delo gibalo v partizanskih vodah in se izvajalo iz strankarskih interesov. Razumljivo je, da tako učiteljsko delo ni moglo prinesi zaželenega uspeha in da učiteljstvo ni moglo najti tal med narodom. Ko smo našo stanovske organizacije postavili na temelje stanovske zavesti in edinstva, smo šele spoznali pomanjkljivosti dotedanjega dela in smo šele takrat videli, kako smo osamljeni in kako je bila nica tolikokrat z ene ali druge strani poudarjena naklonjenost. To nam je v glavnem odprlo oči in nas napotilo na novo, sicer težaveno, pa uspešno pot, zasidrati se v narodu z občekoristnim gospodarskim delom. Z njim hočemo ustvariti trdne temelje, na katerih bomo zgradili močno, nerazrušljivo stavbo narodne kulture; kajti le gospodarski skrbi rešen narod bo dovzet za višja stremljenja.

Posameznim akcijam na gospodarskem polju, ki jih je podvzela naša sekcija JUU, je treba dati določen pravec. Potreben je, da si začrtamo trdno pot, da si ustvarimo jasen sistem, v katerega moramo uvrstiti vsa naša stremljenja. Že več let se vrše zadružno-gospodarski tečaji za učiteljstvo, že več let se izobrazuje učiteljstvo na posebnih tečajih za kmetsko in gospodinjsko nadaljevalno šolstvo, že dalje časa se pojavlja stremljenje po

zblijanju učiteljstva s kmetskimi strokovnjaki in po obrniti obhod delov v skupno delovno zajednico za izboljšanje kmetskih prilik, za dvig našega kmeta in za asanacijo naše vasi. Vse to se je vršilo dosedaj ločeno drug od drugega. Vse to delo je slonelo več ali manj na posameznikih in je bilo odvisno od večje ali manjše pripravljenosti in sprejemljivosti krajevnih činiteljev. Če pa hočemo doseči resnčne uspehe in ustvariti res nekaj velikega in trajnega, nam je treba skupnosti, nam je treba enotnega programa. Čeprav se nahaja med nami učitelji, ki je le število delavcev na gospodarskem polju, je vseeno treba tem delavcem neke skupnosti, homogenosti, katero bomo dosegli s skupnim vodstvom, ki bo dajalo dobre nasvete in zdravo pobudo.

Naloga in namen organizacije učiteljev — gospodarskih delavcev bo širiti ta krog, da bodo prej ali slej vsi naši člani tudi vredni sodelavci na gospodarskem in s tem tudi na kulturnem napredku našega naroda. Predvsem pa moramo delati na to, da se kot stan sami dobro gospodarsko podpremo. Sicer je že lepo število naših stanovskih gospodarskih ustanov, vendar pa je število učiteljev (ic), ki se v njih udejstvujejo, še vse premajhno. Naša naloga mora biti pritegniti vse učiteljev v krog stanovskih zadruž: Le močna gospodarska zavednost in s tem gospodarska okrepitev učiteljskega stanu bo za naš narod oni verjetnostni činitelj, ki bo povzročil, da bo naše gospodarsko delo med narodom imelo zaželeni uspeh. Ako bomo izvedli to najbližjo nalogo, potem se bomo lahko s prostimi rokami lotili druge, še teže naloge: povzdigne in okrepitev kmetskega gospodarstva. Velika in lepa je ta naloga, izvedljiva pa je le, če trdnovztrajamo pri njej in prepricamo o njeni elementarni koristnosti vse naše članske.

Tov. A. Skulj je končal svoj referat s sledenimi predlogi:

1. Pri sekciji naj se ustanovi odsek gospodarskih delavcev, ki naj prevzame vodstvo in organizacijo vsega gospodarskega udejstvovanja učiteljstva v banovini.

2. Na osnovi dosedanjih izkušenj in smernic, ki se bodo izkristalizirale na prihodnjem tečaju, je sestaviti okviren program in določiti metodo dela.

3. Odsek naj skrb za izobraževanje učiteljev s prirejanjem tečajev za to delo, posebno pa bo njegova naloga, da se izobrazba na učiteljskih v tem oziru izpopolni, odnosno zasnuje.

4. Sreska učiteljska društva naj osnuje enake odseke, ki bodo v stalnem stiku z odsekom pri sekciji. Ti odseki bodo skrbeli za organizacijo in vodstvo vsega gospodarskega udejstvovanja učiteljstva v srezih.

5. Po možnosti in s pomočjo odseka pri sekciji bodo prirejali izobraževalne tečaje v svojem delokrogu.

6. Odseki morajo poleg danih nalog preveriti tudi skrb za okrepitev organizacijskih gospodarskih ustanov s tem, da bodo članstvo v tem smislu vzbujali in organizirali skupno udejstvovanje v prid organizacijskih ustanov.

Slediti bi morala debata o referatu tov. Skulja ter o njegovih predlogih. Na predlog tov. Hreščaka pa se počaka z debato do konca njegovega referata, ki se v marsičem dobitka misli, iznešenih v Skuljevem predavanju.

Tov. Alojzij Hreščak je referiral o »Koncentraciji javnega dela na gospodarskem polju in o metodah gospodarskega dela«. Zadržništvo je le del splošnega gibanja za ozdravljenje in okrepitev kmetskega gospodarstva. Treba je določiti stališče, mesto, ki ga naj zavzemajo zadržništvo pri splošnem izvenšolskem gospodarskem delu učiteljstva. Da to lažje storimo, si nekoliko pobližje oglejmo to izvenšolsko delo ter njegove uspehe.

Današnja kriza, ki je zajela prav vse stanove in tudi kmetsko prebivalstvo, je splošna in se kaže na vseh področjih zasebnega in javnega življenja. V

cialno vzgojenih in aktivnih posameznikov bo lahko uspešno posegla v današnji gospodarski kaos. Tako množico pa se more vzgojiti le z večletnim vztrajnim in sistematičnim delom in to vzgojo more vršiti le učiteljstvo na podlagi lastnih izkušenj in vpogleda v težke razmere kmetskega prebivalstva. To pa moramo v prvi vrsti doseči. Ako pogledamo, zakaj se učiteljstvo v pretežni večini udejstvuje le na prosvetnem polju, spoznamo, da zato, ker je pač za tako delo edino usposobljen. Kriva je nezadostna priprava za gospodarsko delo, ki ima svoj izvor že v šolah. Vse dosedanje delo izven šole je bilo preveč individualistično. Vsakdo je delal na tistem polju, za katerega je čutil največ veselja in največ sposobnosti. Izvenšolsko delo je bila torej posledica potrebe posameznega delavca, ni se pa oziralo na dejanske potrebe službenega kraja. Posledica je bila seveda nezanimanje tistega, kateremu je bilo delo namenjeno, torej prebivalstva, in s tem neizgiben neuspeh. Krivo temu ni bilo ljudstvo in razmere v kraju, kriv je bil edino napačni način učiteljevega izvenšolskega dela. Iz statistike vidimo, da je izvenšolskega učiteljskega dela na gospodarskem polju, ki je kmetskim potrebam najbližji, komaj ena desetina vsega izvenšolskega dela. Ostalih devet desetin se je gibalo na prosvetnem polju. To delo je bilo zvezano z neizmernimi težavami in je redno mnogo neuspehov, ki so vsi ubijali v učiteljstvu energijo in veselje do dela. Vsled tega je bilo tako delo tudi popolnoma nesistematično. Sistem dela bi moral izhajati iz najnajvečjih potreb, dobiti bi se moral osrednji problem dela, nanj pa naničati vse vzpostredno delo. Sirja gospodarska in socialna vzgoja ni mogoča, če se prebivalstvo enega okrožja organizira v nebroj društav, ki zasedajo ločeno svoje cilje. Le iz koncentriranega dela vstaja pravo spoznanje velikanske važnosti izobrazbe na vseh življenjskih področjih. Treba je nekakšnega osrednjega društva za vse vsečane in za vse delo. V tem društvu

se najprej določijo najvažnejše potrebe kraja za tisto pridobitno panogo, ki služi kot podlaga življenske eksistence prebivalstva. Ta panoga naj se predvsem goji in v smeri te panoge naj se vrši vse glavno delo. Same od sebe se bodo razvile še ostale stranske panoge in se razvijale v pravem razmerju z glavnim. Organizirano mora biti to delo tako, da je porazdeljeno na domačine, učiteljstvo pa naj pomaga, kjer je potreba. Izobraževalno-delno na deželi torej ne sme biti samo sebi namen, temveč mora biti v tesni zvezi z gospodarskim.

Take so približno smernice, ki si jih je osvojil odsek za izvenšolsko delo pri naši sekciji JUU in v ta okvir je treba spraviti tudi zadružno - gospodarsko udejstvovanje učiteljstva.

S tem je tov. Hreščak končal svoja izvanjanja in sledila je debata. Ta je predvsem osvetljevala iznesešena fakta in ilustrirala dosedanje dela ter sedanje razmere na deželi. Debata, v katero so posegli tovariši Humar, Jurčič, Dolgan, Hude, Serbec, Seražnik, Kržišnik, Kumelj, Lovše, Mercina, Skulj, Dimnik in drugi, je bila izredno živahna in je pričala o skrajni potrebi započetega dela na gospodarskem polju. Ker je določeni čas potekel, se je moral zborovanje prekiniti. Nadaljevalo se bo ob priliki idejnega dela zadružno-gospodarskega tečaja, ki se bo vršil od 24. do 26. julija t. l. v glavnem dvorani Trgovskega doma v Ljubljani. Takrat bo referiral tov. M. Zor o »Šolskih zadružnih in zadružnih učencev na šolah ter o »Pravilniku organizacije učiteljev - gospodarskih delavcev«. Izvršilo se bo nominiranje zastopnikov v centralnem odboru in po sreskih društav. Potem pa bo tov. R. Grum poročal še o »Zadružniških in gospodarskih počitniških tečajih za učiteljstvo«. S tem bo 27. junija započeto zborovanje zaključeno ter ustavnovljen gospodarski center učiteljstva, iz katerega bodo izhajale v bodoče smernice za gospodarsko delo med narodom.

vi, posebno gospodu banu dr. Marušiču in gospodu podbanu dr. Pirkmajerju, ki vsestransko podpirata učiteljstvo v izvrševanju gospodarskih stremljenj, dalje pa še g. ravnatelu »Akademskega kolegija prof. Fr. Jeranu, ki je prav ljubezni preskrbel udeležencem tečaja stanovanje in upravi Trgovskega doma za prepustite prostorov za tečaj. Kraljevska banska uprava je poverila vodstvo tečaja tov. Radu Grumu, sreskemu šolskemu nadzorniku v Ljubljani. V prvem strokovnem delu tečaja bodo zadružni in gospodarski strokovnjaki obdelovali vprašanja o zadružništvu v obči, zadružnega prava, ustroja in delovanja raznih vrst zadruž, zadružnega knjigovodstva in prometa. V idejnem delu pa se bo predavalno o poleg zgoraj omenjeni državljanški vzgoji še o zadružnem gospodarstvu v okviru izvenšolskega dela učiteljstva, dalje o šolskih zadružih in o zadružnih učencih, o potrebi ožjega medseboj-

nega stika in organizacije učiteljev gospodarskih delavcev ter o vprašanju narodne šole v službi splošne vaške gospodarske kulture.

Po otvoritvenem nagovoru predsednika sekcije JUU za dravsko banovino tov. Dimnik, je prevzel takoj vodstvo tečaja tovariš nadzornik Rado Grum. Na zanimiv način je očrtal važnost zadružništva za narod in za podporo ter poudaril nacionalno važnost gospodarskega dela. Nato se je lotil praktične izvedbe tečaja, upredil prehrano in stanovanje udeležencev, pojasil urnik ter imenoval posamezne predavatelje. Tečaj se bo vršil vsačne dopoldne po pet ur, popoldan pa bo prost za razne ekskurzije.

Udeležencem tečaja, ki se niso strašili žrtvovati del svojega težko zaslzenega potčinka v korist narodu, želimo čim več uspeha na tečaju in pri poznejšem delu med narodom.

M. Z.

Marjan Tratar (Trebnje):

Še o šolskem časopisu

Ne proti »Našemu rodu«, toda za šolski časopis!

Dobro se še spominjam naše akcije, ki smo jo započeli pred štirimi leti v ljutomerškem učiteljskem društvu za nov mladinski list. V svojem referatu, ki sem ga imel takrat na učiteljskem zborovanju pod naslovom: »O našem mladinskem tisku«, sem takrat že poudaril žalostno dejstvo, da številni naši mladinski listi niso za mladino. Ali so pisani literarno previsoko — ali pa preveč šolsko, ko se vsaka pravljica, pesem ali povest končuje z znanim moralnim repkom: Bodí dober, ubogljiv, usmiljen in podobno. In naštrel sem še druge primere, ki so kričali po temeljiti remeduri našega mladinskega tiska.

In rodila se je po nasvetu tov. Žerjava takrat misel, ustvariti naši mladini njej ustrezači list — nov mladinski list. Prišel je Naš rod, novopriskovani list, ki pa, žal, ni prinesel onega, kar smo vsi od njega pričakovali. Štirje letniki so pred nami — vsi bogati, pestri, lepi, vse pohvale vredni — literarno bogati — a šolskemu in življenjskemu pouku premalo dostopni, dostopni pa večkrat tudi premalo naši čitajoči mladini, ki je sicer zelo rada posegala po njem, vendar mnogokrat ostala prazna brez pravega dojemanja snovi. Manjkalo je v listu one otroške preprostosti

— UČITELJSKI ZADRUŽNO-GOSPODARSKI TEČAJ. Dne 24. julija t. l. ob 8. zjutraj prične v Ljubljani širši del zadružno-gospodarskega tečaja za učiteljstvo, ki bo trajal do 26. julija t. l. Tečaj se bo vršil v veliki dvorani Trgovskega doma v Simon Gorčičevi ulici, poleg palače banske uprave.

Ta del tečaja bo otvoril gospod pomočnik bana dr. Otmar Pirkmajer z uvodnim predavanjem k referatu o državljanški vzgoji. Temu bo sledil referat o državljanški vzgoji s pedagoškega stališča od obl. šol. nadzornika g. Matija Senkoviča. Popoldne istega dne (uro) dolожilo zborovalci se vrši poročilo in razprava o vprašanju šolskih zadruž in zadruž učencev, dne 25. julija dopoldne o vprašanju zadružno-gospodarskega dela v okviru izvenšolskega dela učiteljstva, popoldne pa o vprašanju ožjega stika in organizacije učiteljev-zadružnarjev in gospodarskih delavcev sploh, dne 26. julija dopoldne se bo obravnavalo vprašanje narodne šole v službi splošne vaške in gospodarske kulture ter se bo vršil resume in zaključek iz debat. Referatom bodo sledile debate in se bo z ozirom na čas po potrebi tečaj izpremenil in raztegnil tudi na 26. julija popoldne.

Ob odprtjem z belim cvetjem obsutem grobu se je poslovil z lepimi besedami najprvo njen šol. upravitelj g. Žnidarčič in slednji še njen prijateljica in sošolka g. Dorica Klemcen in njen katehet.

Milica draga! Meni ostaneš nepozabna. Bila si najmlajša tovarišica na šoli, jaz pa najstarejša in vendar je naju vezala tako lepa harmonija, da si lepše ne morem predstavljati. Bila si mi prijateljica. Neizrekljivo žal mi je, da si odšla. — Blaženstvo, mir tvoji blagi duši, a tvojo neutolažljivo mamico naj potolaži dobrí Bog!

Angela Bavdek.

Korbar France

Ravno četrto stoletja je minilo.

Pred 25. leti je prišel v Sv. Peter nov nadučitelj tov. Korbar in z njim njegov prvorodilec in edinec Franc. Bil je to zdrav, živahen deček, kmalu znan z vsemi in ljubljencem vseh.

Mladostna leta so mu tekla malo v učenju, malo v igri, malo v brezdelju, kakor pač običajno minevajo leta učiteljskim sinovom na deželi. Kmalu pa je moral zapustiti varno materino krilo ter je postal študent in še celo medvojni študent. Pričel je okušati brdkosti tega sveta.

Nadarjen in priden je dovrševal razred za razredom. Pripravljal se je za učiteljski poklic, da sledi tako vzdelenje svojega očeta.

Nekaj časa je služboval v Vitanju. Ustalil pa se je v Dramljah, si s prijazno življenjsko družico ustanovil družinsko srečo in šel na

v izražanju in aktualnosti. Zato se tudi jaz priključujem mnemu tovarišev Vranca in Žerjava, da damo naši mladini šolski časopis, — kar je bilo tudi prvotno mnenje tovariša Žerjava, — ki naj bo res sopomočnik pri šolskem pouku mladini in učiteljstvu, obenem pa vez zunanjih aktualnih dogodkov z delom in življenjem naše mladine ter preko nje z domom.

Poudarjam pa: nisem proti Našemu rodu, ampak sem za šolski časopis!

Ko se bo na letosnji banovinski skupščini razgovarjalo o tem vprašanju, naj se tovariši delegati odločijo najprej za načela, potem šele za podrobnosti.

A ko bo že gorova o reorganizaciji našega tiska, bi bilo zelo umestno, da bi se storili kakšni ukrepi, kako zdržati vse ostale mladinske tiski pri nas v eden do dva, mesto do sedanjih sedem, ki izhajajo v dravski banovini. Tudi to vprašanje je v ozki zvezi z gornjim, ker vidim že v duhu rezultat te borbe: ali ukiniti Naš rod v sedanji smeri in obliki — ali ustanoviti nov šolski časopis. Eno ali drugo!

Dajmo naši mladini šolski časopis, ki naj izhaja vsaj dvakrat mesečno, kot priloga pa naj izide vsak tretji mesec Naš rod v sedanji smeri! Če pa ostane samo en list, naj bo ta — mladini razumljiv in aktualen.

Splošne vesti

Posebno važno je vprašanje državljanške vzgoje, ki je ostalo pri nas v vseh pogledih zanemarjeno, a bi moralo preverati vse naše privatno, šolsko in društveno življenje. Nič manjše važnosti ni za nastopajoče gospodarske razmere vprašanje vzgoje k zadružništvu potom šole in aktivne vzgoje v zadružnah za učence ter tesnejšega v stalnega stika učiteljev-gospodarskih delavcev. Enako je treba razčistiti pojme o izvenšolskem delu ter kritično premotriti metodo izvenšolskega dela v preteklosti, kakor tudi za bodočnost. Prvi pogoj vzgojivite nove generacije je pa tesnejša spojitev šole s potrebami in interesimi naroda in postavitev šole v službo kulturnih in gospodarskih potreb vasi, kjer živi večina naroda.

Na željo učiteljstva je pristala kraljevska banska uprava na to, da omogoči dostop k temu delu tečaja vsemu učiteljstvu dravске banovine. Iz tega razloga se lahko udeleže tega dela zadružno-gospodarskega tečaja, ki ga je priredila kraljevska banska uprava, vsi učitelji in učiteljice iz dravске banovine. Osobito je želeti, da se tečaja udeleži učiteljstvo iz Ljubljane in okolice. Udeleženci lahko prisostvujejo poedinim referatom.

Narod ga je kmalu kot iskrenega prijatelja cenil in spoštoval.

V jeseni gre priroda k počitku. Vemo, da mora tako biti in vendar nam je težko.

Mnogo tovarišev smože tekom let spremili na zadnji poti. Osivelj so v službi, v letih počinkov jim je polagoma ponehaval življenjska sila in ko je prišel čas, so se mirno in vdano zrušili, ker pač tako biti mora.

Mora tako biti in vendar nam je težko vsako slovo, če tudi smo vedeli, da mu večni spanec sili na oči in da je poslednjega počitka potreben.

V jeseni gre priroda k počitku, ker je počitka potrebljena in vendar nam je težko.

A nekaj drugega je, če se v bujno rast v juniju ali juliju vsiplje ledena smrt. Bohotna moč, zanosito upanje strto brez vzroka, brez svrhe.

Komaj nekaj nad 30 let je imel pokojni Korbar mlajši in že je moral pod rušo. Na poti v življenje je prišel pred 25. leti v Sv. Peter, čez četrto stoletja so ga pripeljali zopet tja, da ga prijatelji iz mladih let spremijo na zadnji poti.

Številni so bili pogrebi in duše so jim hile tožne, ker je toča udarila v strnjen in je uničeno upanje, uničena sreča mnogih.

Še nekaj bi moral napisati. A se napisati ne da.

Ožjemu krogu ljudi je bil pokojnik življenjska sreča.

Kjer nosijo k pogrebu življenjsko srečo, molčijo besede in zamirajo vzdhi.

Ti pa France počivavaj v miru pod zeleno Stražo, Mrzlek in Ločnica Ti naj šumljata večno uspavanko!

M. V.

V spomin tovarišici Milici Potočnikovi

Preidealna, predobra si bila za ta realni svet, zato si ga ostavila stara komaj 23 leta.

Dne 25. jun. je došla brzojavka o svoji smrti. Akoravno ne povsem neprizakovano, — nas je globoko pretresla. Pohiteli smo vse

je že pokazal v mnogih referatih sreskih kmetijskih referentov na učiteljskih zborovnjih in pri iskanju medsebojnih stikov.

Cetrti korak v osnovno gospodarsko smer je storila sekacija z ustanovitvijo Gospodarskega sveta, kateremu je podrejena tudi organizacija učiteljev gospodarskih delavcev, ki ima pri sekcijski tudi svoje tajništvo.

Preidejna, predobra si bila za ta realni svet, zato si ga ostavila stara komaj 23 leta.

Dne 25. jun. je došla brzojavka o svoji smrti. Akoravno ne povsem neprizakovano, — nas je globoko pretresla. Pohiteli smo vse

je že pokazal v mnogih referatih sreskih kmetijskih referentov na učiteljskih zborovnjih in pri iskanju medsebojnih stikov.

Cetrti korak v osnovno gospodarsko smer je storila sekacija z ustanovitvijo Gospodarskega sveta, kateremu je podrejena tudi organizacija učiteljev gospodarskih delavcev, ki ima pri sekcijski tudi svoje tajništvo.

Preidejna, predobra si bila za ta realni svet, zato si ga ostavila stara komaj 23 leta.

Dne 25. jun. je došla brzojavka o svoji smrti. Akoravno ne povsem neprizakovano, — nas je globoko pretresla. Pohiteli smo vse

je že pokazal v mnogih referatih sreskih kmetijskih referentov na učiteljskih zborovnjih in pri iskanju medsebo

Predlozi projekata za izmene i dopune u Zakonu o narodnim školama

koje je izradio Glavni odbor Jugoslovenskog učiteljskog udruženja na sednicama održanim 19 i 20 aprila 1933 godine u Beogradu

Projekat

izmena i dopuna u Zakonu o narodnim školama o postavljanju i premeštanju učitelja

Čl. 1. Nastavnik narodne škole koji služi kao stalni učitelj u mestu dobivenom stečajem, nepokretan je osim u slučajevima koje predviđa ovaj zakon.

Nepokretna nastavna lica moraju biti samo ona, koja su položila državni stručni ispit, koja su stalna u državnoj službi i dobila stečajem sistematizovano stalno mesto službovanja.

Pokretna su sva ona lica, koja su postavljena na mestima sistematizovana za privremene učitelje, ili koja su na školama prekobrojna, ili su privremeno postavljena na mestima, za koje nemaju po Zakonu prava.

Čl. 2. Nepokretna nastavna lica stečajem utvrđena u mestu sistematizovanom za stalnog učitelja, mogu se prenesti u drugo mesto samo u ovim slučajevima:

1) Po vlastitoj molbi podnesenoj na osnovi raspisanog stečaja;

2) Po službenoj potrebi u prva dva meseca školske godine i to samo kad se u školi odjeljenje zatvori zbog nedovoljnog broja dece, za školu obavezne, pa i u ovom slučaju samo onda, ako u tom mestu nema pokretnoga nastavnog lica, koje se u prvom redu premeštaju;

3) Ako dobije ocenu »Rđav«;

4) Ako bude disciplinski osuđen na premeštaju po kazni;

5) Ako dva učiteljska lica zamole za razmenu mesta i to sa opravdanim važnim razlozima.

U slučajevima tačke 2 ovog člana prenesta se ono lice, koje je najmlađe po godinama službe. Ako u tome mestu nastane potreba učiteljskog lica u toku tekuće godine ili u početku naredne, onda ono stalno lice, koje je bilo premešteno, ima pravo, da se vrati.

Naknada putnih i selidbenih troškova daje se jedino u slučaju premeštaja po drugoj tačci ovog člana i izuzetno po tačci 4 ako ovako odredi disciplinski sud.

Čl. 3. I pokretna lica u mestu sistematizovanom za privremenog učitelja nepokretna su u toku školske godine, izuzev slučajeva označenih u ovom Zakonu.

Banska uprava na predlog sreskog školskog nadzornika može u toku školske godine na osnovu paragrafa 117-12 Zakona o narodnim školama privremeno dodeljivati nameštenog učitelja na školu gde je potreba:

a) Ako bude prekobrojan.

b) Ako traži potrebu službe, da bude dodeljen na koje drugo mesto službovanja u srežu. Ovo važi naročito za slučajeve zamenjivanja na nepodeljenim školama.

Iz istih razloga može banska uprava u smislu paragrafa 122-3 Zakona o narodnim školama privremeno dodeljivati privremeno nameštenog nastavnika u toku školske godine iz jednog sreza u drugi u istoj banovini.

O svim takvim dodeljivanjima obaveštava se odmah i Ministarstvo prosvete. Svi dodeljeni učitelji ostaju u osoblju škole za koju su postavljeni stečajem od banske uprave, dok ih banska uprava ne prenesti po molbi u drugo mesto.

Čl. 4. Učitelje sa stalnim mestom službovanja može po čl. 2-2 privremeno dodeljivati na druge škole banska uprava, i to u smislu paragrafa 122-3 Zakona o narodnim školama. O svim takvim dodeljivanjima obaveštava se odmah Ministarstvo prosvete. Svi dodeljeni učitelji ostaju u osoblju škole za koju su postavljeni od Ministarstva prosvete dok ih Ministarstvo ne prenesti po molbi u drugo mesto.

Čl. 5. Svaki učitelj sa stalnim ili privremenim mestom službovanja koji bude u jednoj školi prekobrojan, mora odmah podneti molbu za premeštaju u stečajem raspisano mesto službovanja, na koje ima po zakonu pravo.

Učitelj, koji se nalazi u mestu službovanja, na koje nema po Zakonu prava, mora na zaključku školske godine podneti molbu za mesto službovanja, na koje ima po Zakonu pravo.

Ako u navedenim slučajevima učitelji ne podnesu molbe, može ih nadležna vlast predložiti sama za premeštaju i taj premeštaju smatra se kao premeštaju po vlastitoj molbi.

Čl. 6. Svi učitelji koji su premešteni po potrebi službe imaju pravo na naknadu putnih i selidbenih troškova.

Čl. 7. Učiteljska mesta koja su privremeno popunjena u smislu propisa ovog Zakona i koja su uz to trajno upražnjena za stečajno i komisijsko popunjavanje sa pokretnim ili nepokretnim licima, imaju se staviti u naredni stečaj.

Čl. 8. Školske upravitele i učitelje na mesta i premešta na stalna mesta službovanja Ministarstvo prosvete. Na privremena mesta službovanja postavlja i premešta učitelje banska uprava. Privremena dodeljivanja u toku godine vrše banske uprave na predlog sreskog školskog nadzornika.

Sva postavljenja, premeštaji, dodeljivanja moraju biti izvedena sa odredbama ovog Zakona.

Čl. 9. Na svakoj školi mesta službovanja sistematizovana su. Pored stalnog mesta upravitelja škole mora biti tačno određen broj nastavnih lica sa stalnim mestom službovanja na školi i to broj mesta za učitelje i učiteljice napose.

Tako isto moraju biti sistematizovana mesta za veroučitelja, zabavilje i učiteljice ručnog rada kao i druga mesta koja su na školi potrebna.

Kod svakog sistematizovanog mesta moraju biti određene prinadležnosti u naturi na koje ima pravo nastavnik koji dođe na ovo sistematizovano mesto.

Isti postupak potreban je kod sistematizacije novog mesta službovanja.

Sistematizaciju mesta na pojedinim školama određuju banske uprave i obaveštavaju o tome Ministarstvo prosvete.

U svima školama moraju se sistematizovati stalna mesta za upravitelje škole i to u muškim za učitelje, a u ženskim za učiteljice, a u mešovitim školama za učitelje ili učiteljice.

U muškim školama moraju se sistematizovati stalna i privremena mesta službovanja za učitelje, u ženskim za učiteljice, a u mešovitim školama moraju biti sistematizovana pored upraviteljskog mesta još mesta za nastavnike i to pola za učitelje a pola za učiteljice.

U nepodeljenim školama sistematiziraju se jedino stalna mesta za upravitelje. U školama sa dva odjeljenja oba mesta su stalna. U školama sa tri odjeljenja i četiri ili sa paralelnim odjeljenjima dva mesta su stalna a jedno privremeno. U školama sa pet do osam odjeljenja ili sa paralelnim odjeljenjima moraju biti uvek dva privremena mesta. Od 9 do 12 odjeljenja tri privremena mesta službovanja, a od 13 dalje sa 4 privremena službovanja.

Čl. 10. Učitelji se postavljaju na stalna i privremena mesta službovanja:

a) privremeno u mestu službovanja,

b) stalno u mestu službovanja.

Gde god je moguće, učitelji koji prvi put stupaju u službu, određivaće se u prvoj godini službe, a učiteljice za prve dve godine službe na rad u škole sa najmanje tri nastavnika.

Učitelji posle te jedne godine, a učiteljice posle te dve godine, premeštaju se obavezno u manje seoske škole.

Varošice mogu dobiti nastavnici sa najmanje 5, varoši sa najmanje 8, varoši sa punom srednjom ili stručnom školom sa najmanje 10, a varoši s fakultetom sa najmanje 12 godina uspešne učiteljske službe.

U školama sa manjinskim nastavnim jezikom mogu se potrebiti za učitelje postaviti i lica bez ovih uslova.

Isto tako mogu se prema potrebi sa manje godinama službe privremeno postavljati u varošicama i varošima oni učitelji, koji imaju pored opštih školskih kvalifikacija i neko naročito stručno osposobljenje (svršili su na praksu za ručni rad, gimnastiku, muziku i slično) ako su potrebeni za nastavu tih predmeta u školi i ako nema molilaca sa propisnim brojem godina službe.

Čl. 11. Školski upravitelj ili njegov zamenik moraju odmah javiti sreskom školskog nadzorniku svako mesto službovanja koje bude u školi upražnjeno. Ova prijava mora imati sve podatke po čl. 9 i ostale podatke, koji su u vezi sa postavljenjem upražnjenih mesta na nepodeljenim školama. On vodi računa za zamenjivanje na upražnjenim mestima i podnosi predloge banskoj upravi ako sam ne može urediti redovnu nastavu.

Javiti mora i stalno upražnjena mesta za koja treba raspisati stečaj. Prijava mora imati sve uslove za službovanje po čl. 9 i druge uslove koji su u vezi sa postavljenjem u pojedinim mestima.

Čl. 12. Banska uprava objavljuje od 1 do 5 svakog meseca u »Službenim novinama« i »Službenom listu« svoje banovine sva upražnjena mesta sa navodom svih uslova i podataka iz čl. 9 koji su potrebni za postavljanje na određeno mesto službovanja. U stečajem potrebljeno je navesti uslove koji dodu u obzir za rad van škole po čl. 14 tač. 5, naročito o potrebama po §§ 153–157 Zakona o narodnim školama.

Rok za podnošenje molbi određuje se na mesec dana.

U stečaju mora da bude navedeno srežno načelstvo pod čijom je upravom upražnjeno mesto.

Čl. 13. Na objavljeni stečaj u jednoj banovini može se javiti svaki nastavnik iz Kraljevine Jugoslavije koji na to ima pravo i potrebne kvalifikacije po ovom Zakonu i uslovima raspisanog stečaja.

Na svaki raspisani stečaj može se nastavnik javiti najviše na tri upražnjena mesta u celoj državi.

Čl. 14. Prvenstvo na raspisano mesto imaju ona učiteljska lica, koja po svojim svojstvima imaju jače pravo. Prvenstvo se daje svojstvima navedenim u ovom članu. Najjače pravo ima svojstvo označeno na prvom mestu, a za njim postepeno dolaze ostala svojstva redom kako su ovde navedena:

1) Uspeh u školi: — koji imaju više i boljih ocena nastavnog rada.

2) Uspesan rad u seoskim školama u nepodeljenim odjeljenjima i težim mestima koje na predlog banskih uprava odredi Ministarstvo prosvete.

3) Porodične potrebe, koje učiteljska lica imaju radi školovanja dece.

4) Vreme službovanja: koja učiteljska lica uz jednakne prednje uslove duže službuju, naročito duže službovanje u istom mestu.

5) Uspesan rad na narodnom prosvetljivanju, širenju pismenosti, organizovanju kulturnih ustanova, organizovanju i pomaganju zemljoradničkih zadruga, čuvanju narodnog zdravlja, suzbijanju alkoholizma, rad na školskoj književnosti.

Za vanškolski rad učitelja merodavni su jedino zvanično ustanovljeni podaci, koje priključi sreski školski nadzornik i odjeljenje za narodno prosvetljivanje banske uprave.

Zbog eventualnog poučavanja u veri u mestima, gde nema veroučitelja nastojavaće se da, pod inače jednakim uslovima, učiteljsko lice ima biti one vere, kojoj pripada većina učenika.

Čl. 15. U mestima koja su sistematizovana za učiteljice mogu biti postavljene učiteljice privremeno samo ako nema kvalifikovanih učitelja molilaca.

Stalni učitelji mogu biti postavljeni na privremeno mesto službovanja jedino u slučajevima ako nema ni jednog molilaca sa kvalifikacijom privremenog učitelja.

Svi navedeni ne mogu biti u ovim mestima stalno namešteni i moraju se ova mesta ponovo stečajem raspisati.

Čl. 16. U stečaju moraju biti mesta školskih upravitelja navedena napose.

Upravitelje postavlja Ministar prosvete na osnovi konačnog predloga centralne komisije za raspored. Postavljanje stalnog upravitelja škole mora biti označeno napose u dekreту o nameštenju.

Privremeno postavljanje upravitelja po § 113-3 Zakona o nar. školama ne daje zakonskog prava za postavljanje stalnog upravitelja škole.

U slučaju proširenja škole ne gubi stalno namešteni upravitelj svoj položaj. Gubi ga jedino kao posledicu disciplinske kazne na osnovu presude disciplinskog suda ili ako sam zamoli za stalno učiteljsko mesto.

Čl. 17. Na stečaj za stalno mesto službovanja mogu se javiti učiteljska lica narodnih škola koja imaju najmanje tri godine uspešne učiteljske službe, koji su položili državni ispit i imaju stalnost u državnoj službi.

Nemaju prava javljati se na stečaj učitelji:

1) Kojim prosečna ocena nastavnog rada poslednje tri godine nema prosečno dobar (3) uspeh, ili su u poslednjoj školskoj godini ocenjeni rdavom (2) ocenom;

2) Koji još nisu u mestu dobivenom stečajem proveli najmanje dve godine, izuzevši slučaj braka između učiteljskih lica i zdravstvenih razloga utvrđenih na osnovu komisiskog predloga.

Čl. 18. Molbe za raspisana mesta stečajem, predaju učitelji koji nisu postavljeni, ne posredno kod nadzornika u čijem srežu se nalazi upražnjeno mesto službovanja, a ostali učitelji podnose molbu redovnim putem.

Upravitelji moraju opremiti molbu svojim mišljenjem i u toku 3 dana dostaviti ih svome nadzorniku koji ih istovremeno sa svojim mišljenjem pošalje u toku 3 dana nadzorniku onog sreža u kojem se nalazi stečajem raspisano mesto službovanja. Ako traži molilac premeštaju iz jedne banovine u drugu, mora nadzornik u tom slučaju poslati molbu preko banske uprave da i ona dostavi svoje mišljenje i pošalje molbu u toku 3 dana nadzorniku sreža u kojem se nalazi stečajem raspisano mesto.

Čl. 19. Osam dana posle završenog roka za podnošenje molbi prema stečaju sastaviće nadzornik sreža, u kojem se nalaze raspisana upražnjena mesta tabelu, u kojoj mora da budu personalni podaci, uspeh u nastavi, poznajanje jezika, ostale vrednosti, tok službovanja i svi ostali podaci, koji dolaze po Zakonu u obzir za postavljanje na upražnjeno, stečajem raspisano mesto. Sve ove podatke opremljene sa vlastitim predlogom i svima molbam za šalju se banskoj upravi u kojoj se nalaze stečajem raspisana mesta službovanja, koja preda molbe komisiji za raspored.

Čl. 20. Banovinska komisija za raspored učitelja postavlja učitelje na privremena mesta službovanja i podnosi Ministarstvu prosvete predlog za nameštenje učitelja na stalnim mestima službovanja. Članovi banovinske komisije za raspored učitelja kod svake banovinske prosvetne uprave su ovi:

a) Pomoćnik bana ili njegov zamenik kao predsednik.

</div

Čl. 31. U slučaju prekobrojnosti učitelja s obzirom na sistematizaciju mesta moraju biti stavljeni na raspoloženje oni, koji su po službenim godinama najmlađi.

Čl. 32. U smislu ovog Zakona moraju se sistematizovati sva mesta koja mogu biti po § 70 Zakona o narodnim školama zauzeta nastavnicima iz Zakona o narodnim školama u prosvetnoj upravi i na drugim mestima, te će se i pri razmeštajima na ova mesta postupati po odredbama ovog Zakona.

Ovi nastavnici zadržavaju sva prava po Zakonu o narodnim školama.

Čl. 33. Svaki učitelj ima pravo na žalbu Državnom savetu ako je bio premešten protivno odredbama ovog zakona.

Prelazna naređenja

Čl. 34. Banske uprave moraju u roku od tri meseca posle objave ovog Zakona sprovesti sistematizaciju stalnih, privremenih i drugih potrebnih mesta službovanja za učitelje i za učiteljice napose. Ministarstvo prosvete će u roku od tri meseca odobriti predlog banske uprave ili izmeniti posle čega će se smatrati sva mesta kao sistematizovana.

Čl. 35. Svi učitelji koji su bili na svojim sadašnjim mestima službovanja prevedeni po Zakonu o činovnicima iz 1923 godine rešenjem Ministarstva prosvete, smatraju se da imaju stalnost na dotičnom mestu. Tako isto imaju stalnost na svom dosadašnjem mestu oni, koji su bili na ovo mesto postavljeni posle ovog roka dekretom Ministarstva prosvete. Učitelji sa gornjim uslovima koji su deljeni prosvetnoj upravi ili na drugo mesto, stalni su na onom mjestu koje su dobili rešenjem o prevođenju 1923 godine, odnosno koji su bili kasnije postavljeni dekretom Ministarstva prosvete. Njihova mesta smatraju se kao privremeno zauzeta. Ostali smatraju se kao privremeni na mesto službovanja i mogu se premestiti po ovom Zakonu. Tako isto se mogu premestiti od gore navedenih svi oni, koji nemaju po ovom Zakonu uslova za ova mesta koja sada zauzimaju, ili su zbog sistematizacije mesta postali u školama prekobrojni. Svim učiteljima moraju banske uprave izdati po propisima čl. 26 ovog Zakona nove dekrete u kojima će biti navedeno mesto objave postavljenja, rešenje ili kasniji dekret Ministarstva prosvete kojim su bili postavljeni na dotično mesto, odnosno da su po ovom članu Zakona privremeni i na sadašnjem mjestu pokreti.

Čl. 36. Sva upražnjena stalna mesta i privremena mesta službovanja i ona koja su zauzeta od učitelja koji nemaju uslova po ovom Zakonu, moraju banske uprave u toku od 2 meseca posle sistematizacije raspisati i stečajem popuniti u smislu propisa ovog Zakona.

Svi učitelji koji nemaju odgovarajuće mesto po novom Zakonu čl. 33/2 moraju podneti molbe za odgovarajuće mesto. Ako sami ne podnesu molbe, može ih prosvetna uprava sama predložiti za premeštaj i ovaj se premeštaj smatra kao premeštaj po vlastitoj molbi.

Čl. 37. Od dana stupanja ovog Zakona na snagu prestaju važiti za učitelje sve odredbe Zakona o narodnim školama i Zakona o činovnicima, koje su protivne odredbama ovog Zakona.

Projekat

disciplinskih propisa koje treba uneti u zakon o narodnim školama

Čl. 1. Za sve nastavnike po Zakonu o narodnim školama u kraljevini Jugoslaviji važe odredbe i disciplinski propisi, koji su određeni za ostale državne činovnike u glavi XI čl. 183 do 247 Zakona o činovnicima iz godine 1931 u koliko ih ne menjaju ovaj Zakon.

Na osnovu čl. 198 Zakona o činovnicima iz godine 1931 osnivaju se naročiti disciplinski sudovi i propisuju se dopune disciplinskih propisa za kazne i postupak za sve nastavnike iz Zakona o narodnim školama od 5 decembra 1929 godine.

Čl. 2. Disciplinske prestupe, koje učine nastavnici po Zakonu o narodnim školama izviđaju i presuduju naročiti disciplinski sudovi; a za istupe važe članovi 183 do 187 Zakona o činovnicima iz 1931 godine.

Čl. 3. Disciplinske prestupe nastavnika po Zakonu o narodnim školama presuduju:

- 1) Banovinski učiteljski disciplinski sudovi u sedištu banskih uprava;
- 2) upravni sudovi;
- 3) vrhovni disciplinski sud kod Ministarstva prosvete;
- 4) državni savet.

Čl. 4. Banovinski učiteljski disciplinski sud nadležan je za disciplinske krivice učenjene zbog nevršenja dužnosti po Zakonu o narodnim školama i § 188 tač. 1, 4, 5, 6—12 Zakona o činovnicima.

Upravni sudovi presuduju žalbe protiv presuda banovinskih učiteljskih disciplinskih sudova. Protiv presuda ovoga suda nema mesta žalbi.

Vrhovni disciplinski sud u Ministarstvu prosvete presuduje krivice iz § 188 tač. 2, 3, 13, 14, 15 i 16 Zak. o činovnicima.

Protiv presuda vrhovnog disciplinskog suda u Ministarstvu prosvete dozvoljena je žalba Državnom savetu, čija je presuda izvršna.

Banovinski i vrhovni disciplinski sudovi rade po propisima ovog Zakona; Upravni sud i Državni savet rade po propisima koji

su za njih predviđeni Zakonom o činovnicima u koliko ih ne menja ovaj Zakon.

Čl. 5. Banovinske učiteljske sudove sačinjavaju:

- a) pomoćnik bana kao pretsednik suda a sam određuje svog zamenika, koji mora biti svršeni pravnik;
- b) načelnik prosvetnog odeljenja banske uprave ili njegov, zamenik šef odeljenja za osnovnu nastavu, kad ga on odredi;

c) jedan stručni drug.

Svi članovi sastavljaju po svojoj zvaničnoj dužnosti i svom položaju sud svoje banovine, a otsutne zamjenjuje njihovi zamenici. U vršenju svoje disciplinske sudske dužnosti nezavisni su.

Čl. 6. Stručni drug dolazi u sud na ovaj način:

Sresko nastavničko veće izabere na svojim skupštinama predviđenim u § 146 i 147 Zakona o narodnim školama 20 stručnih drugova od kojih se uzima sudija za banovinski disciplinski sud. Stručni drugovi biraju se iz redova stalnih učitelja-ca iz mesta banske uprave ili najbliže okoline. Jednu polovinu čine učitelji a drugu učiteljice.

Banska uprava predložiće blagovremeno školskim nadzornicima listu stalnih učitelja, koji mogu biti izabrani u disciplinski sud. Izbori se vrše pismeno i to za učitelje zasebno i za učiteljice zasebno. Sreski školski nadzornik sastavi listu kandidata (10 učitelja 10 učiteljica) koji su dobili najviše glasova.

Listu kandidata i kandidatkinja sastavljaju po redu prema dobivenom broju glasova upisanim dostavice do 31. jula banskoj upravi.

Kraljevska banska uprava prebroji glasove koje su dobili pojedini kandidati u pojedinim rezervima te sastavi listu od 10 učitelja i 10 učiteljica koji su dobili po vršnom redu najviše glasova. Ovi su izabrani za stručne drugove.

Poslovno doba stručnih drugova — sudija traje od 1. januara do 31. decembra na redne školske godine. Banska uprava objavi listu izabranih stručnih drugova — sudija u svom zvaničnom organu. Kad pretsednik saziva disciplinski sud, odredi i stručnog druga — sudiju po vršnom redu. Kad je optužena učiteljica ulaze u sud sudije učiteljice, u mešovitom primerima i kad je optužen učitelj učiće učitelji kao stručni drugovi-sudije.

Čl. 7. Vrhovni disciplinski sud sačinjava:

a) pretsekelnik Glavnog prosvetnog saveta kao pretsednik suda ili njegov zamenik, jedan član Glavnog prosvetnog saveta koga ovaj za to izabere;

b) načelnik odeljenja za osnovnu nastavu i prosvećivanje;

c) jedan pravni referent u Ministarstvu prosvete;

d) jedan personalni referent u Ministarstvu prosvete;

d) dva stručna druga i to jedan učitelj i jedna učiteljica.

Svi članovi sastavljaju sud po svojoj zvaničnoj dužnosti i po svom položaju; otsutne zamjenjuje njihovi zamenici u službi. U vršenju dužnosti u disciplinskom sudu nezavisni su.

Stručne drugove-sudije za vrhovni disciplinski sud izaberu stručni drugovi-sudije koji su izabrani u banovinske disciplinske sude, iz učiteljskih redova sa teritorije uprave grada Beograda.

Ministarstvo prosvete dostavi blagovremeno svim banovinskim upravama liste učitelja i učiteljica koji bi mogli biti izabrani.

Šef odeljenja za osnovnu nastavu kod banske uprave pozove stručne drugove-sudije banovinskih disciplinskih sudeva na sastanak da izaberu 10 učitelja i 10 učiteljica iz dostavljene liste. Izbori se vrše pismeno i moraju se završiti do 30. septembra. Lista izabranih kandidata dostavlja se Ministarstvu prosvete do 15. oktobra.

Ostali postupak isti je kao kod izbora stručnih drugova sudija banovinskih disciplinskih sudeva u čl. 6.

Ministar prosvete objavi listu izabranih stručnih drugova sudija do 15. novembra u Službenim novinama.

Izbor sudija stručnih drugova za pretres vrši se po vršnom redu i to tako, da se uzima za svaki slučaj po jedan učitelj i jedna učiteljica.

Čl. 8. Za disciplinski tužioča, odnosno njegovog zamenika uzima se prema odredbi čl. 203 Zakona o činovnicima jedno lice od državnih službenika, pravnika kod dotične banske prosvetne vlasti, za banski disciplinski sud, odnosno kod Ministarstva prosvete za vrhovni disciplinski sud.

To isto važi i za delovodu, koji mora biti pravnik.

Ostalo niže administrativno osoblje užima se po potrebi prvenstveno iz učiteljskih redova, odnosno iz odeljenja za osnovnu nastavu i narodno prosvećivanje.

Čl. 9. Ministar prosvete imenuje članove učiteljskih disciplinskih sudeva, kad mu svaki ban za svoju banovinu predloži listu stručnih drugova čl. 6. Sastav sviju disciplinskih sudeva Ministarstvo prosvete objavljuje preko »Služb. novina«, a potom svaki sudske pretsednik objavljuje i na određenom mestu objave svoga suda. Ovo uvek vrši do 15. decembra svake kalendarske godine i tako objavljeni sud važi za narednu kalendarsku godinu.

Svaki pretsednik imenuje za svoj sud delovodu i niže osoblje po čl. 8 ovoga Zakona.

Čl. 10. Okrivljeni ima pravo uzeti branica prema odredbi čl. 204 Zakona o činovnicima.

Branici mogu biti prvenstveno javni pravozastupnici a zatim pravnici ili koji stručni drug u sedištu dotičnog banovinskog disciplinskog suda.

Ako okrivljeni ne prijavi branicu ili dode na pretres bez njega sud će mu ga službeno odrediti odmah u početku pretresa i tako pozvani branilac dužan je odazvati se po zvaničnoj dužnosti.

Branilac je sloboden u odbrani i dužan je čuvati poverenu mu tajnu.

Sva saopštenja u disciplinskom postupku daju se neposredno okrivljenom ili licu koje je okrivljeni poverio za to.

Čl. 11. Izuzeća mogu biti protiv banovinskih sudija učiteljskog disciplinskog suda, po opštim zakonskim propisima ili krivičnom postupku i to najviše za dva člana. Na mesto izuzetih sudija dolaze njihovi službeni zamenici protiv kojih nema mesta izuzeća.

Ovo se izuzeće može vršiti na osnovu obrazložene pismene pretstavke upućene pretsedniku dotičnog disciplinskog suda najmanje na tri dana pre pretresa, koji se ni u kome slučaju ne odlaže i pretsednik čita odluku o izuzeću odmah u početku pretresa. Protiv te odluke nema mesta žalbi.

Čl. 12. Samo disciplinski sudovi mogu rešavati o suspenziji ili udaljenju optuženoga od dužnosti za vreme isledenja, i to odmah u roku tri dana po prijemu optuženog u žalbu optuženoga. Nu: ni po takvu privremenoj sudske odluci ne može se optuženome odustati cela grupa ili sve novčane prinadležnosti, a i obustavljene vraćaju mu se odmah u slučaju oslobođenja ili puštanja ispod sudenja na osnovu konačne presude. O zadnjim primadnostima vodi računa blagajna na kojoj optuženi prima svoje prinadležnosti i upravlja se prema izvršnoj sudske odluci saobraćajno. Ovdje se opisano je za učitelje učiteljice, u mešovitom primeru i u opštem slučaju.

Čl. 13. Kod udaljenja od dužnosti mora disciplinski sud voditi računa o odredbama § 235—237 Zakona o činovnicima.

Naovo rešenje o udaljenju od dužnosti optuženi se može žaliti drugostepenom učiteljskom disciplinskom sudu u roku od 15 dana po prijemu ili saopštenju mu ožalbenog rešenja; ne bude li žalbe u roku od 15 dana rešenje je izvršno po sili Zakona ili na zahtev onog suda koji ga je doneo. Drugostepeni sud donosi svoju odluku po žalbi na to rešenje izuzetno i hitno u roku od 8 dana po prijemu žalbe i predmeta od dotičnog suda. Odluka drugostepenog suda je izvršna.

Čl. 14. Za sudenje optuženome prvenstveno je nadležan onaj banovinski učiteljski disciplinski sud na čijoj je teritoriji desilo delo, za koje se optužuje. Ako je optuženi premešten nadležan je onaj disciplinski sud koji je već počeo sa postupkom.

Čl. 15. Disciplinski postupak protiv nastavnika iz Zakona o narodnim školama vrši se po propisima §§ 207 do 234 Zakona o činovnicima.

Disciplinske krivice izvidaju na nižem stepenu školski nadzornici.

Tumačenja za ovaj postupak u koliko nije jasna izdaje Ministar prosvete.

Nadležna postupati u disciplinskim stvarima po propisima § 242 Zakona o činovnicima.

Čl. 16. Nastavnici po Zakonu o narodnim školama koji u službi ili van nje povrede svoju službenu dužnost ili ugled svoga reda kako predviđa Zakon o činovnicima naročito u čl. 69 do 79, 82 do 83 i 90 čine disciplinski istup i kažnjavaju se za neurednost, od svojih starešina. (Čl. 2 ove uredbe). Disciplinske istupne kazne su:

1. pismena opomena,
2. pismeni ukor,
3. novčana kazna.

Novčana kazna u pojedinim slučajevima ne sme biti veća od 10 od sto od prinadležnosti i to mesečne plate, položajnog dodatka i dodataka na skupovo.

Opomenom kazni upravitelj, ukratom sreski načelnik, gubitkom plate kazni ban (Zakon o narodnim školama § 83/1). Kazne se uporebljavaju postepeno i odmeravaju se prema veličini krivice. Ni jedna kazna se ne može izreći, dok se krivica potpuno ne isledi i dok se nastavnik pismeno ne sasluša.

Čl. 17. Protiv kazni iz čl. 16 kažnjeni se može u roku od 15 dana žaliti (čl. 4). U tom slučaju važe propisi § 241 Zakona o činovnicima.

Čl. 18. Disciplinske kazne izriču protiv optuženog jedino nadležni disciplinski sudevi, predviđeni ovim Zakonom na osnovu disciplinskog postupka. Disciplinski učiteljski sudevi za učinjene disciplinske prestupe po čl. 189 Zakona o činovnicima izriču ove kazne:

Kdor želi prenočišča ali prehrane, naj javi to Jugoslovenskemu učiteljskemu udruženju, sekcijsi za dravsko banovino v Ljubljani, ki je prevzela organizacijo tečaja. Sekcija bo preskrbelo prijavljencem prenočišče v »Akademskem kolegiju«, prehrano pa pri obstoječih menzah. Prijave mora prejeti sekacija najkasneje do 22. julija t. l. Vsebovati morajo navedbo dnevov za prenočevanje in prehrano. Kdor ne zahteva preskrbe prenočišča in prehrane, pride lahko brez prijave. Udeležencem bo izdala sekcija potrdilo o obisku tega dela tečaja, dočim dobe udeleženci celotnega zadružno gospodarskega tečaja izpričevala.

Učiteljski tečaji iz sokolske telovadbe. Jugoslovensko učiteljsko udruženje, sekcija za savsko banovino, priredi od 16. julija do 13. avgusta dva telovadna tečaja in to osnovni, v katerem se predela gradivo za otroke od 6. do 10. leta, in nadaljevalni tečaj, kjer se predela gradivo za otroke od 10. do 14. leta. Od 13. do 20. avgusta se vrši tečaj za telovadbo v obrtno nadaljevalnih šolah. Vsi trije tečaji se vršijo v Crikvenici. Celotna oskrba za štiri tedne znaša 1300 Din. Za tečaj za telovadbo v obrtno nadaljevalnih šolah, ki traja le teden dni, je cena 400 Din. Prijaviti se je na naslov: Dušan Bogunović, Zagreb, Bošovičeva ul. 7.

Glavna skupščina JUU. Rediteljski odsek ima svojo sejo v ponedeljek, dne 24. julija ob 15. uri. Prosimo sigurne udeležbe!

UČITELJSKA TISKARNA

Jubljana — Frančiškanska ulica 6

Počitniški tečaj Pedagoške centrale. Za počitniški tečaj P. C., ki se vrši od 14. do 27. avg. v Mariboru, so sprejemajo prijave še do 25. julija in ne do 25. junija, kakor je bilo to pomota razglašeno. Ob enem s prijavo naj se udeleženci izjavijo, če si bodo hrano in stanovanje preskrbeli sami, ali želijo, da to storí P. C. Naknadnim interesentom objavljamo še enkrat program tečaja: 1. Biološke osnove pedagogike. Prosv. inšp. v p. dr. L. Poljanec. — 2. Očrt novejšega pedagoškega mladinoslovja. Prof. dr. Fr. Žgeč. — 3. Glavni problemi pedagoške sociologije. Prof. dr. Jeraj. — 4. Didaktika nove šole. Prof. G. Šilih. — 5. Problemi podeželskega šolstva. — Šol. uprav. K. Doberšek. — 6. Izbrana poglavja iz slovenske slovnice in stilistike. Gimn. ravn. v p. dr. J. Tominšek. — 7. Tehnika risanja na šolsko tablo. Prof. R. Klopčič. Vpisnina za tečaj znaša 10 Din, ki jih je hkrati s prijavo poslati na naslov tajnice gd. J. Mlinaričeve v Mariboru, Vrtna ulica 23.

Pedagoška centrala v Mariboru.

Tečaj za učiteljice gospodinjsko-nadaljevalnih šol. Kakor smo informirani, se tečaj za učiteljice gospodinjsko-nadaljevalnih šol, ki je bil razpisani za Št. Jurij ob j. ž., zaradi premajhnega števila priglašenk ne bo vršil. Čudimo se letosnjemu majhnemu odzivu, ko je bilo treba prejšnja leta nadstevilne odklanjati. Pri tej prilik moramo opozoriti vse učiteljice, da se morejo usposobiti za vodstvo in za poučevanje na gospodinjsko-nadaljevalnih šolah samo na tečajih za gospodinjsko-nadaljevalne šole, ki jih priepla kraljevska banska uprava.

Maturantom l. 1903. iz Kopra poročam na podlagi prejetih odgovorov nekaterih tovarišev, da se snidemo k proslavi 30letnice o priliku banovinske skupščine JUU v Ljubljani 17. avgusta t. l. Sestanek in razgovor, kako najprimernejše proslaviti spomin na leta, ki so nam tako hitro potekla, 16. avgusta zvezec ob 8. uri »Pri levu« na Gospovetski cesti. Anton Mervič.

† Anton Farčnik. Na Teznu pri Mariboru je preminil v 83. letu starosti naš tovariš Anton Farčnik, bivši dolgoletni šol. upravitelj na Polzeli. Pokojnik je bil vzoren učitelj in vzgojitelj, katerega je dičila poleg drugih lepih lastnosti skrajna značajnost in stanovska zavednost. O zaslužnem našem veteranu izpogovorimo prihodnji več. Pokopalni so ga ob lepi udeležbi učiteljstva in drugega občinstva v nedeljo 2. julija v Mariboru. Naj mu bo hransen med nami prijeten spomin. Preostalim pa naše tovarisko sožalje.

Krožek upokojenega učiteljstva v Mariboru je imel 6. t. m. izredno lepo uspeli sestanek in sicer v Učiteljskem domu. Zbral se je bilo 47 tovarišev in tovarišic. Zlasti udeležba tovarišic je bila tokrat prav častna. Najprej so si udeleženci ogledali dom, za katerega so v svoji stanovski zavednosti in idealizmu doprinesli marsik dinarček, dasi kot taki niso nikoli pričakovali od njega osebnih koristi in ugodnosti. Niso se mogli dovolj načuditi lepim in udobnim njegovim prostorom in praktični urejenosti. Učiteljstvo je lahko nanj ponosno. — Po ogledu se je vršila mala zakuska, pri kateri se je izpregovorilo nekaj napitnic in se je potem razvilo živahno kramljanje in obujanje medsebojnih spominov. Dasi vladala med mariborskim up. učiteljstvom pri njegovih mesečnih sestankih vedno lepa vzajemnost in tovarištvo, ker smo bili pod lastno streho. V spomin svojega pok. tov. Farčnika so zbrali med seboj za dom 200 Din, dasi večina izmed njih še ni bila prejela pokojnine. Prihodnji sestanek se vrši za časa mariborskega tečaja in sicer v četrtek 10. avgusta zopet v domu. Na to opozarjam zlasti podeželske upokojence, da prihite za nekaj uric med nas. Ne bo jim zač.

Društvo »Šola in dom« je prišlo do naslednjih zaključkov in jih predložilo pristojnim mestom: 1. Sprejemni izpit naj se odpravi. V prvem razredu naj se sprejemajo oni učenci, ki so dovršili 4. razred osnovne šole z dobrim uspehom. 2. Nižji tečajni izpit naj se odpravi. 3. Zrelostno izpričevalo dobri vsak učenec, ki je dovršil vsaj z dobrim uspehom 8. razred srednje šole. Izbera učenec naj se vrši v vseh razredih, da pridejo iz srednje šole učenci, ki bodo sposobni in navajeni na samostojno duševno delo. Država in narod potrebuje samostojnih delavcev, ne knjižnih učenjakov.

Popravek. V »Prosveti« št. 9.—10. se mora glasiti v članku: »Glavna načela sodobne vzgoje v prvi vrsti v drugem stolpcu beseda astronomski pravilno: a v t o n o m i.

Esperantski tečaj v počitnicah. Ker ministrstvo prosvete še ni rešilo tozadovne prošnje, se letos ne bo vršil esperantski tečaj v Ljubljani. Kdor se pa hoče temu jeziku pridružiti, naj se javi k pismenemu tečaju, ki se bo pričel 1. oktobra t. l. Tečaj bo trajal 6 mesecev. Obrnite se na naslov: Golobič Peter, šol. upr. Primskovo pri Litiji.

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto začetkom novembra t. l. Šola ima dva oddelka: letno šolo in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimsko pa dve zimi po 5 mesecih in sicer se to zimo, ki pride, vrši I. tečaj, drugo zimo pa II. tečaj. Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo ostali po končanem šolanju na kmetiji. Lastnoročno pisane prošnje za letno in za zimsko šolo, kolkovanje z Din 5—, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu najpozneje do 15. septembra t. l. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, odpustnico

razširjenje obstoječih in otvoritev novih realnih gimnazij ter predvideva rešitev še nekaterih stanovskih vprašanj.

Poročil se je v Ljubljani 9. julija tov. Svatopluk Stoviček, učitelj v Limbourgu v Belgiji z gd. Majdo Jurečič, konservatoristko v Ljubljani. — Čestitamo!

Osebne zadeve

NAPREDOVALI SO UČITELJI (CE):

v V. skupino:

Mihelič Josip iz Ljubljane.

v VI. skupino:

Likar Ernestina iz Rakka; Schwarz Silva iz Drenovega grica; Metfika Leopoldina iz Sv. Jakoba; Klovar Stefanija iz Litije; Krapš Ana iz Litije; Levstik Marcela iz Viča; Košak Terezija iz Viča; Lazar Anton iz Sv. Martina; Goljar Franja iz Ježice; Pahor Marija iz D. M. v Polju; Močnik Pavla iz D. M. v Polju; Avguštinčič Rajko iz Št. Ilja; Erjavec Amalija iz Št. Ilja; Marinič Julijana od Sv. Urbana; Ušeničnik Marija iz Domžal; Cjak Srečko iz Martjancev; Intihar Alojzij iz Krke; Cerar Ivana iz Hrušice; Razpotnik Alojzija iz Sv. Marjete; Fajdiga Ana iz Hrastnika; Faganel Stanja iz Viča; Visočnik Andrej iz Pameč; Sever Marija iz Ljutomerja; Matkovič Marija iz Ljubljane; Stiene Hermina iz Sostrega; Kovač Albina iz Ptuja; Thurnher Ana iz Višnje gore.

V VIII. skupino:

Dežela Gabrijela iz Trbovelj; Kotnik Emilia od Sv. Barbare v Slov. goricah; Nagu Miroslava od Sv. Jakoba; Lorber Angela iz Laporja; Mokorel Florijana od Sv. Miklavža; Dolenc Anica iz Št. Ožbalta.

Prevedeni v IX. urad. skupino:

Klemenčič Franc iz Dobovca; Senica Alojzija iz Tepanj; Petrovič Ivan iz Počrežja.

Učiteljska knjigarna podružnica Maribor — Tyrševa ulica štev. 44

Učiteljski pravnik

OBRĀCUNI KRAJEVNIH ŠOLSKIH ODBOROV

delajo preglavice tudi sposobnejšim blagajnikom in poslovodjem. Le redkim se posreči opremiti obračun po predpisih. Ker pravilno opremljena računska priloga izgleda precej pestro, je včasih zamudno ugotoviti, ali vsebuje vse predpisane formalnosti, ki so brez reda razmetane na eno in drugo stran, z ozirom na to, kje je bilo več prostora. Potrebno je izogibati se vsega, kar bi utegnilo ovirati gladek pregled rač. prilog ter bi v svrhu olajšanja dela krajevnih šol, odborov in preglednikom računov pri sreskih načelstvih, oziroma pri banovinskem šol. odboru, razen uradno že izdanih navodil, izvetoval sledče:

1. Numeracija rač. prilog naj se vrši na vidnem mestu, najbolje na zgornjem desnem oglu, z rdečim svinčnikom.

2. Rač. priloge naj se ne upogibajo v formatu lista, ker je odvijanje zamudno.

3. Za takse naj se lepijo po možnosti koleki, ki ustrezajo skupnemu znesku predpisane takse, n. pr. za 30 Din takse je pravilno nalepiti kolek za 20 + 10 Din, nikakor ne vzetih 6 kolkov po 5 Din, ali pa nalepiti celo kolek manjših vrednosti.

Evo n. pr., kako mora biti opremljen račun mojstra od 20. 9. 1932 na 2600 Din za napravo nove omare in klopi, ako je mojster plačal za material 2000 Din.

Na tem računu je navesti:

1. Zaporedno številko rač. priloge; 2. potrdilo, da je delo izvršeno, oz. da je inventar prevzeti; 3. stran in zapor. štev. inventarne knjige, kje je nabavka zabeležena; 4. takse v kolekih: a) računski kolek po tar. post. 34 (le pogojno) za 0'25 Din, b) 1% taksa po tar. post. 33 = 13 Din, c) 1% taksa po tar. post. 24 = 26 Din; 5. 2% poslovnega davka od zasluga 600 Din = 12 Din. Blagajnik naj ima radi raynanja te točke vedno v evidenci, še boljše pa je, ako si more nabaviti štampilko, ki bi vsebovala vse potrebne točke, radi odčita na prostem mestu rač. priloge, kjer bi radi hitrega pregleda izpolnil v poštev prihajoče točke, nepotrebno pa črtal.

Primerna štampilka velikosti 5×5 cm, ki bi po dobljeni informaciji stala okrog 30 dinarjev, bi vsebovala sledeče:

1. Stev.: . . .
2. Delo je v redu izvršeno! Blago prevzeto!
3. T. p. 33 — 1% = Din . . .
4. T. p. 24 — 1% = Din . . .
5. Materialna } knjiga str.: . . . Inventarna } stev.: . . .
6. Prometni davek Din . . . Promet. davka oproščen!

S tem bi bilo olajšano delo preglednikom in blagajnikom. Prvim, ker so vse potrebne formalnosti zbrane in jih ni treba iskati; drugim kot pripomoček k pravilni in lažji opreme in rač. prilog, le zapomniti si morajo sledeče:

1. Da ta štampilka pride na vse račune (pobotnice) za nabave šolskih potrebščin, kuriva in popravil, torej na večji del računskih prilog.

2. Računi za ročno delo, snaženje, plača postrežnici itd. potrebujejo le podatke iz prvih treh točk. Tudi v tem primeru se da uporabi štampilka, aka se pod ostale nepotrebne točke podloži kos papirja, da se odtisne samo potrebno besedilo.

3. Najmanj računov (pobotnic) bo tistih, za katere ne bomo rabili štampilke. To so tisti računi (pobotnice), na katere se običajno plača uslužbeni davek.

Tam, kjer blagajnik še ni izvežban, račune ne opremila s štampilko poslovodja, ki mu izračuna tudi takse in nepotrebno besedilo v štampilki črta. Ostalo pa bo blagajnik po navodilih iz štampilke lahko sam opravil.

Jurčič Ačim.

Naša gospodarska organizacija

— g Mesto cvetja na grob † Antona Farčnika so darovali Uč. domu v Mariboru: Anton Rehar, davčni upravitelj v p. 100 Din; Lovš, Roškar in Hren po 50 Din; krožek upokojenega učiteljstva pri julijskem sestanku v Uč. domu 200 Din. Skupno torej 450 dinarjev. Kdo bo še na tak primeren način počastil našega vrlega tovariša?

Mladinska matica

RAZNA MNENJA O »NAŠEM RODU«.
Znana slovenska mladinska pesnica Utva piše:

Da je »Naš rod« naš najboljši mladinski list, bi bilo pač odveč poudariti. Gotovo je, da nadkriljuje ne le druge domače mlađinske liste, nego tudi tujerodno mlađinsko literaturo. Uredništvo si je znalo pridobiti med strojniki najboljše moči, zato je list pester in zanimiv. Če »Cicibanov rod« zabavno vzgaja s pomočjo sličic, ki nadomeščajo besede, svoje najmlajše čitatelje, je ostala vsebina domačega vsa taka, da se ne le mlađina, nego tudi odrasel človek z zanimanjem po globi vanjo.

Poleg zabavne, pripovedne vsebine, priča naša list mnogo prijetno pisanih, poučnih

Oddelek za učila

Ljubljana
Maribor

člankov, ki širijo mlađini vsestransko znanstveno obzorje. Saj poljudno obravnava mlađane vso vrsto predmetov, ki so v seznamu šolskih spričeval in je prav to za šolsko mlađino neprecenljive vrednosti. Saj je lepše čitati v zabavno povest zavito znanost, kakor suhoperko šolsko knjigo in ostane bolj v spominu. Gotovo bo list v teh smernicah še na predoval, ker se zaveda uredništvo svoje načlove.

Mladinska pisateljica in ilustratorka Ksenija Prunkova piše:

Kar mi je pri »Našem rodru« najboljše, je to, da ima tako širok in raznoliki krog sotrudnikov v besedi in obliki. Ni pa izbran ta krog kar tja v en dan. »Naš rod« jasno kaže, da hoče urednik seznaniti svoje čitatelje z boljšim in najboljšim, kar imamo. Saj na kazalu srečamo imena, kakor: Bevk, Gradnik, Klopčič, Kmetova, Magajna, Milčinski, Merzel, Širok, Vodnik ter Gaspari, Gorše, Jakac, Justin, T. Kos, Fran, Mara in Tone Kralj, Pavlovec, Pirnat, Smrekar in druge. Vsa ta imena niso le prazen zvok; poznamo jih iz naših vodilnih revij za odrasle, iz naših umetnostnih razstav.

V živiljenjepisih »Naši možje« mlađina še podrobnejše spoznava naše kulturne delavnice. Ko bo ta mlađina dorasla, ji bo olajšano delo v gimnaziji, ko bo v višjih razredih srečavala pri pouku domače književnosti imena starih, dobrih znancev.

pri pravljiči B. Magajne so mu posebno všeč Jakčeve pravljicne ilustracije. Oceno dopoljuje odstavek, ki govori o pomenu in delu Mladinske matice. — Zagrebške »Novosti« preteklega tedna so prinesle daljšo oceno dr. Čermeljeve knjige »Tesla in razvoj elektrotehnike«. Ocena je prav ugodna in je dosedaj najbolje strokovno pisana kritika tega dela. Napisal jo je vodja falske elektrarne Pertot. V uvodu govori članek tudi o agilnosti Mladinske matice.

Stanovska organizacija JUU iz društva:

POROČILA:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ČRNO-MELJ METLIKA je zborovalo 8. aprila 1933 ob 12.30 v narodni šoli v Metlki. Navzočih 39 članov.

Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Zapisnik. 3. Dopisi. 4. Razdelitev šol. let v razrede 1—8 razrednic. 5. Sreska vrtnarska razstava. 6. Sodelovanje učiteljstva in sres. kmetij. referentov v svrhu podviga gospodarstva. 7. Slučajnosti.

1. Zborovanje je vodil tov. predsednik Matko Ljubič in je v pozdravnem nagovoru izrazil dobrodošlico posebno novostopivšim članom: Jožetu Zalarju iz Metlike, Binteru Marjanu iz Božakovega, Demšar Zlatki, Harraminčičevi Anki in Gvozdeni Vidosavi iz Radatovič, Sirnik Franji in Čehovin Mariji iz Strekjevega, Cotmanu Slavku, Cotmanovi Vidi in Torošu Ljubu iz Starega trga, žeče jim, da se dobro počutijo v Beli Krajini. Poudarjal je, da je stanov. organizacija najvišji forum za reševanje vseh zadev, ki se tičajo našega stanu. Spomnil se je preminulega tovariša Riglarja iz Semiča; učiteljstvo je počastilo njega spomin. Tovariš Tončič, vršilec dolž-

nosti sres. prosv. referenta, je pozdravil zborovalce v imenu sres. načelnika. Posetila sta zborovanje tov. nadzornika Barle Konrad iz Metlike in Horvatič Andrej iz Črnomlja ter sres. kmet. referent g. Konda.

2. Zapisnik se je prečital in soglasno sprejel.

3. Aktualni dopisi so bili prečitani članstvu v vednost.

4. Tov. Tončič je pojasnil vsebino dopisa glede organizacije pouka na posameznih tipih naših nižje in višje organiziranih šol. Na predlog tov. nadzornika Andreja Horvatiča se je sestavil odbor, za vsak srez posebej, ki bo izdelal tozadne predloge.

5. Tov. nadzornik Konrad Barle, predsednik odbora za razstavo šol. vrtov, je pojasnil pomen razstave za učiteljstvo in napredek šol. vrtnarstva. Iz navodil, ki jih je izdala kr. ban. uprava, je razvidna velika možnost in izbira panoge, kjer lahko učiteljstvo pokaže svoje zmožnosti. Vzpodbujal je navzoče k smotrenemu pričetku pripravljalnih del za razstavo, ki naj pokaže, da je šolski vrt v resnici učilnica.

6. Sres. kmetijski referent g. Konda je izvajal sledenje: Najproduktivnejši stan v državi je kmetovalec, učitelj pa je vzgojevalec našega podeželja, iz česar je razvidna nujna potreba sodelavnosti obeh stanov. Vzgijiti moramo v kmetu stanovsko zavest, čut za izobrazbo in zadružništvo. Opozoril je na nekatere napake, ki jih dnevno srečavamo v vasi in poudaril, da je nujna sestavitev delovnega programa temelj sodelavnosti učiteljstva in kmet. referentov v dosegajo trajnih uspehov pri kmet. gospodarstvu.

7. Tov. Passekova je prečitala resolucijo glede poročenih učiteljic, katero je dal tov. predsednik v debatu. Vanjo je posegel tov. Špan. Resolucija je bila nato soglasno sprejeta.

Tov. nadzornik Horvatič je animiral učiteljstvo za ustanovitev PJS. Vršil se je še

kratek razgovor o odkritju spominske plošče tov. Lovšina na Vinici, o vrtnarskem tečaju in prihodnjem zborovanju, ki naj se vrši 13. maja v Radatovičih v Žužemberku.

Ela Čampa, s. r., Ljubič Matko, s. r., tajnica, predsednik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ORMOŽ je zborovalo v soboto, dne 10. junija t. l. ob 9. uri v Ormožu.

Udeležencev je bilo 38, t. j. 65%.

Tov. nadzornik Cepuder je odpovedal predavanje, ker je rokopis že oddal v tisk.

Tov. predsednik poroča uvdoma, da od majnskega zborovanja do današnjega ni doseglo nič posebno važnih dopisov. Prosi tov. Vittorija, naj poda poročilo o zborovanju društvenih predsednikov z upravnim in nadzornim odborom dne 13. maja t. l. Poročilo je bilo tako obširno in skrbno pripravljeno ter so zborovalci z zanimanjem sledili.

Nato je razložil tov. Rajšp važne izpremembe pri Učit. samopomoči.

Predlogi: 1. Tiskovine, ki so obvezne za vsa šolska vodstva, naj se tiskajo na manjših formatih.

2. Novi katalogi in knjižice za učence naj se ujemajo v rubrikah in besedilu. Knjižice imajo n. pr. rubriko za zamude, katere pa v katalogu ni.

3. Vsaka ovadba zoper kateregakoli izmed našega stanu naj se predloži obtožencu na vpogled, da sta mu s tem omogočena najučinkovitejša obramba in dokaz resnice tudi sodnim potom.

Ker odide tov. Majhen k vojakom, se mesto njega določi kot sopodpisovalca za čekovne polnožice tov. Marica Pinterič.

V jeseni bo naše društvo praznovalo 60-letnico obstoja. V oktobru se bo vršilo slavnostno zborovanje.

Prihodnje zborovanje bo občni zbor dne 9. sept. v Ormožu.

M. Megla, predsednik. Olga Šijanec, tajnica.

Novosti na knjižnem trgu

— k Ključevi svjetske krize od Miljenka Vidovića obravnava v svoji 144 strani obsežni knjigi probleme sedanjega sveta in življenja do temeljev svetovne krize. Knjiga stane 10 dinarjev in se naroča v knjigarni »Uzgajatelj« v Sarajevu, Kralja Aleksandra ul. 53.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

Učiteljska obitelj nudi kolegom (-icam) kompletno dvosobno stanovanje čez počitnice. Naslov v upravi »Učiteljskega tovariša«.

Učitelj 6. skupine išče dva tovariša kot poroka za najetje posojila na zaznambo plače. Popolna sigurnost. — Za uslugo vzame dva otroka brezplačno na počitnice ali pa napravi tovarišu isto uslugo. — Dopisi pod »Gorski kraj« na upravo lista.

Želiva zamenjati mesti na šoli tik želesniške postaje v bližini mesta z mestoma tudi nekoliko oddaljenima od želesniške postaje v srežu Ljubljana - oklica, Kranj, Kamnik.

Naslov v upravi »Učiteljskega tovariša«.

Na birmo

ostanejo najlepši spominizure, zlatnina, katero najceneje kupite pri FR. P. ZAJEC Ljubljana, Štart trg 9

UMETNIŠKI ZAVOD ZA LITOGRAFIJO

ČEMAŽAR JOSIP LJUBLJANA, IGRIŠKA UL. 6

izvršuje vsa litografska dela v najokusnejši izdelavi

RESTAVRACIJA NOVI SVET

LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA CESTA 14

Priznano dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna in solidna.

Gostilna Ražem Ljubljana na Žabjakušt. 3

Točijo se pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina. - Primorska kuhinja. Vsak četrtek, petek in nedeljo sveže morske ribe

DOBRA KNJIGA JE ZLATA VREDNA!

Slovenske
srbohrvaške
češke

in druge

knjige

šolske

znanstvene
leposlovne

muzikalije
revije

Šolske in pisarniške potrebščine, zvezke in noteze, svinčnike, peresnike, črnila, tuše, ravnila, šestila, barvice, čopiče, papir in še mnogo drugega nudi

KNJIGARNA

UČITELJSKE

TISKARNE

LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA 6

MARIBOR
TYRŠEVA ULICA 44

Zahvala

Ko se je za večno poslovil od nas naš predobri starci oče, oče, gospod

Tone Farčnik, nudučitelj v pok.

so nam toliki izkazali svoje sočutje in premnogi izrazili svoje sožalje. Zahvaljujemo se najiskreneje vsem in vsekim. Posebno zahvalo izrekamo če duhovščini Sv. Magdalene, tov. nadučitelj. Hrenu in bratu Tomažiču za iskrene poslovilne besede, gosp. sreskemu nadzorniku Tomažiču, sokolskemu društvu na Teznu, zastopnikom občine in šolskega odbora, domačemu in tujemu učiteljstvu in vsem tovarišem vpokojencem, zastopnikom Nabavljane zadruge drž. usl. v Mariboru in vsem, prav vsem, ki so darovali krasne vence in šopke ter spremili dragega pokojnika na zadnji poti.

Ljutomer-Maribor-Tezno, 7. julija 1933.

Rodbine:

dr. Farčnik,
sres. načelnik

Nerat,
učitelj

Tušak,
šol. uprav.

UGODNOST!

Damske galoshe Din 70
Moške galoshe Din 75
Damski snežni čevlji Din 100
Moški snežni čevlji Din 110

ANTON KRISPER, LJUBLJANA
MESTNI TRG 26 • STRITARJEVA ULICA 3

VIDOV DAN!

Na razpolago imamo sliko — alegorijo

„SLAVA VIDOVĐANA“

Slika je pestro barvana in je velika 50×70 cm

delo slikarja prof. I. Tišova

Naročite takoj, dokler zaloga ne poide.

Cena Din 20.—

UČITELJSKA TISKARNA — ODDELEK ZA UČILA

LJUBLJANA

FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6

Za dame
najlegantnejši damske plašči

Za gospode

po meri vsakršna oblačila

Za dame in gospode

vsa športna oblačila, dežni plašči, trenčki, pumarice

K. Pučnik Šelenburgova
nasproti kavarne Zvezda ulica Štev. 1

Za cenjeno učiteljstvo znatno nižje cene in ugodnosti pri odplačevanju.

Oglejte si zbirkovo učil

(aparatov in stenskih slik)

katere je prejela

podružnica

Učiteljske knjigarni v Mariboru

Naročajte pri tvrdkah, ki inšerirajo v našem glasilu!

Avgust Agnola
LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 10.
Telefon 2478.

Zaloge stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletne opreme za restavracije, hotele, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. Lukuzni predmeti.

VELETROGOVINA

F. König

Velika izbira igrač, galerijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčev.

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“